

βουλεύομαι: βουλή + παραγωγική κατάληξη -εύω

παρρησία: πᾶν + ῥῆσις

συμβουλευόντων: σύν + βουλεύω

ἄπλως: από το επίθετο ὁ, ἡ ἄπλοῦς, τὸ ἄπλοῦν

ὑπάρχειν: ὑπὸ + ἄρχω

ἐπειδάν: ἐπειδὴ + ἄν (αοριστολογικό)

παρόντι: παρὰ + εἰμι

συμβήσεται: σύν + βαίνω

διαβαλλόντων: διὰ + βάλλω

δόξης: από το ρήμα δοκῶ

ἀπολύσασθαι: ἀπό + λύομαι

♦ **Παράγωγα – Ομόρριζα της νέας ελληνικής**

οἶμαι: οἴηση, οἴημα, οηματίας.

βουλεύομαι: βούλευμα, βουλευτής, βουλευτικός, βουλευτήριο.

δίδωμι: δῶρο, δόση, δότης, ανένδοτος, ανέκδοτος, προδότης, παράδοση, έκδοση.

παρρησία: παρρησιαστής, παρρησιαστικός.

ἡγοῦμαι: ηγεμόνας, ηγέτης, ηγεμονία, ηγεσία, εισηγητής, διήγηση, καθηγητής.

διδάσκω: διδαχή, δίδαγμα, αδίδακτος, διδάσκαλος, διδασκαλείο, διδακτέα, διδακτρα.

ἐγνωκότες (γιγνώσκω): γνωστός, γνώση, αγνώμων, άγνωστος.

δοκῶ: δόγμα, δόξα, δοκησίσοφος, αδόκητος.

πειθῶ: πεποίθηση, πειστικός, πειθῶ, πειθαναγκασμός, απίθανος.

πράττω: πράξις, πολυπράγμονας, απράγμονας, πράκτορας, εμπράγματο, απραξία, δικαιοπραξία.

ὀφείλω: οφειλή, οφειλέτης, οφείλημα.

χάρις: χαριστικός, αχάριστος, ευχάριστος, χάρισμα.

ἐλπίς: ανέλπιστος, εύελπις, απελπιστικός, φέρελπις.

ἡδομαι (ἡσθῆναι): ηδονή, ηδονικός, ηδονισμός.

συμβαίνει: συμβάν, βήμα, βάση, ανάβαση, βάθρο, βαθμός, βάδην.

διαβάλλω: διαβολή, αδιάβλητος, διάβολος.

ἀπολύομαι: απόλυση, απόλυτος, απολυτήριο.

♦ **Συνώνυμα της αρχαίας ελληνικής**

οἶμαι: δοκῶ, ἡγοῦμαι, ὑπολαμβάνω, νομίζω.

δέομαι: ἱκετεύω, λιπαρῶ, ἀντιβολῶ.

παρρησία: ἰσηγορία.

ἡγοῦμαι: (α. εἶμαι αρχηγός) ἐξουσιάζω, ἄρχω, κρατῶ, ἡγεμονεύω / (β. νομίζω) οἶομαι, δοκῶ, φρονῶ, ὑπολαμβάνω.

γιγνώσκω (ἐγνωκότες): οἶδα, ἐπίσταμαι, ἐπαῖω.

πράττω: ποιῶ, δρῶ, ἐπιτελῶ, ἐργάζομαι.

ἡδομαι (ἡσθῆναι): τέρπομαι, ἀγάλλομαι, εὐφραίνομαι.

διαβάλλω: συκοφαντῶ, κατηγορῶ.

❖ **Αντίθετα της αρχαίας ελληνικής**

διδόναι ≠ λαμβάνειν

παρρησία ≠ ἀνελευθερία λόγου

ἐκάστω ≠ οὐδενί

οὐδεπώποτε ≠ ἀεὶ

χαλεπὸν ≠ ῥάδιον

βέλτιστα ≠ χείριστα

ἄπλως ≠ ποικίλως, πολυειδῶς, πολυτρόπως

ἀπέχει ≠ πάρεστι

ἄξιον ≠ ἀνάξιον

ἡδομαι ≠ ἄχθομαι

ἔργω ≠ λόγῳ

αἰτιῶμαι: αἰτία + -j-ω (-j-ομαι)
 ἐπιβουλεύω: ἐπι + βούλεύω
 συνίστημι: σὺν + ἴστημι
 προτανεύω: πρότανις
 ἀφαιροῦμαι: ἀπό + αἰροῦμαι
 ἀποδείκνυμι: ἀπό + δείκνυμι
 σύμμαχος: σὺν + μάχη
 ἀτύχημα: ἀπό το ρ. ἀτυχῶ < ἀ-στερ. + τύχη
 σύμβολον: σὺν + βάλλω
 ἀνύποπτος: ἀ-στερ. + ὑπό + σπ- του (ὄρω)
 εὔνοια: < εὖ + νόος (νοῦς)

◆ Παράγωγα – Ομόρριζα της νέας ελληνικής

αἰτιῶμαι: αιτιολογώ, αιτιώδης, αναίτιος, αιτιατική.
 συνίστημι: στάση, σύσταση, αντίσταση, στάδιο, σταθμός, ανυπόστατος, αποστασία.
 φαίνομαι: συκοφάντης, ἀφαντος, φάσμα, φαινόμενο.
 φημί: ἀφατος, φήμη, προφήτης, φωνή.
 ἀφαιροῦμαι: αφαιρετέος, αφαίρεση, καθαίρεση, προαιρετικός.
 ἀποδείκνυμι: αναπόδεικτος, αυταπόδεικτος, ένδειξη, υπόδειξη.
 φοβοῦμαι: φόβητρο, επίφοβος, φοβερός.
 ὄρω: ἀόρατος, ὄραση, οραματιστής, ὄψη, ὄραμα.
 πόλις: πολιτικά, πολιτισμός, πολιτικοποίηση, πολιοῦχος, πολίτης.
 σύμβολον: συμβόλαιο, συμβολικός, συμβολισμός, συμβολή.
 τυγχάνω: ευτυχής, δυστυχής, ατυχής, ανεπίτευκτος, επίτευγμα, τυχαίος, τυχ(η)ερός.

◆ Συνώνυμα της αρχαίας ελληνικής

αἰτιῶμαι: ἐγκαλῶ, ψέγω, μέμφομαι, κατηγορῶ, κακίζω, ἐν αἰτία ἔχω.
 φαίνω - φαίνομαι: νομίζομαι, δοκῶ, δηλῶ, δείκνυμι.
 προτανεύω: κρατῶ, ἄρχω, προεδρεύω.
 φημί: λέγω, φράζω, ἰσχυρίζομαι.
 βοηθῶ: ἀμύνω, ἐπικουρῶ.
 φοβοῦμαι: ὀκνῶ, δέδοικα, ὀρωδῶ.
 φίλος: οἰκεῖος, ἐπιτήδειος.

✦ Αντίθετα της αρχαίας ελληνικής

αἰτιῶμαι ≠ εὖ λέγω, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω
 πείθω ≠ ἀναγκάζω, βιάζομαι
 φίλος ≠ δύσνους, ἐχθρός
 ἀφαιροῦμαι ≠ προστίθημι
 σύμμαχος ≠ ἐχθρός, ἐναντίος
 ἀτύχημα ≠ εὐτύχημα
 φοβοῦμαι ≠ τολμῶ, θαρρῶ
 μείζον ≠ ἔλαττον
 οὐδέν ≠ πᾶν
 ἐκὼν ≠ ἄκων

βλασφημία: ασεβής ομιλία, δυσφήμιση, κακολογία, συκοφαντία, ασεβής και ανόσιος λόγος κατά του θεού.

διαβάλλω: ρίχνω απέναντι, υπερβαίνω, διαβαίνω, διέρχομαι, περνάω διά μέσου, κάνω κάποιους να μαλώσουν, κατηγορώ, διαστρέφω, εξαπατώ.

δόξα: προσδοκία, ελπίδα, γνώμη, δοξασία, υπόθεση, φαντασία, όραμα, η γνώμη των άλλων για κάποιον, υπόληψη, κλή υπόληψη, τιμή, φήμη, εκτίμηση, (για εξωτερική εμφάνιση) λαμπρότητα, φωτεινότητα.

καιρός: αναλογία, σωστό μέτρο, καίριο σημείο, κατάλληλη περίσταση, ευκαιρία, κέρδος, ωφέλεια, χρονική περίοδος, μτγν. χρόνος.

ύβρις: αυθάδεια, αναίδεια, αλαζονεία, ακολασία, μοιχεία, (για ζώα) αγριότητα, τρικυμία. Στα νέα ελληνικά: ύβρις: καθετί που προσβάλλει, θίγει την τιμή και την αξιοπρέπεια κάποιου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

δοκεῖ: ἔμοι φαίνεται, νομίζω, 2) μου φαίνεται καλό, είναι η γνώμη μου, αποφασίζω. "ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ": αποφάσισε η βουλή και ο λαός